

Segédanyag

a

Játékház

Képes olvasókönyv 1.

Meixner módszerű betűtanításhoz

ELŐSZÓ

Ezt a kis füzetet mindazoknak ajánljuk, akik a betűtanítás során a Játékház tankönyvcsalád szerint haladnak. A tanítók mellett, a pedagógiai asszisztenseknek, és a szülőknek is, hiszen ők gyakorolnak a gyermekekkel nap, mint nap.

A Meixner Ildikó által kidolgozott módszer egyik sajátossága, hogy a betűtanításnál a hármas bevésést veszi alapul, tehát az alábbi három érzékelési terület együttes hatását:

Az új betű tanításánál mindenképpen figyeltessük meg az artikulációs mozzanatokat. A kis táblázatokban, a betűtanítás sorrendjét szigorúan betartva, röviden leírtuk a betűk hangjának kiejtésére jellemző beszédmozgásokat. Ezek elsajátíttatásánál feltétlenül vegyük figyelembe a gyermekek fejlettségi szintjét, és a szájtéri tájékozódásban való ügyességét.

A **magánhangzókhöz** nem társul külön-külön hívókép, hanem a kiejtésre jellemző szájképet tudatosítjuk a gyermekekben. Ezt megtehetjük a saját artikulációnk bemutatásával, a bohóc szájának, vagy a logopédiai szájképek megfigyeltetésével.

A mássalhangzókhöz tartozó hívóképeken szereplő figurák hangjának utánzása a betű hangjának kiejtését segíti elő. Fontos, hogy minden esetben érzékeltesük a **zöngés** és a **zöngétlen** hangok közti különbséget, hiszen vannak olyan hangpárok, melyek csak ebben az egy képzési mozzanatban térnek el egymástól, például: **t-d**, **p-b**.

A kis táblázatok alsó részén látható figura olyan, könnyen elsajátítható trükköket sug a gyermekek számára, melyek segítségével könnyebbé válik az összeolvasás.

Gondoljunk bele annak a gyermeknek a helyzetébe, aki még csak izoláltan mondogatja a szótagokat alkotó betűk hangját, míg társai folyékonyan olvassák a szótagoszlopokat! Neki milyen nagy szüksége lehet egy „artikulációs forgatókönyvre”, mely alapján össze tud olvasni két betűt, vagyis, kiejteni a szótagot.

Például:

al	- kapu a szád, és felkunkorodik a nyelved
am	- kapu a szád, és morog a maci
as	- kapu a szád, és süvít ki a levegő
at	- kapu a szád, és pattan a nyelved

Különböző betűtévesztések olyan gyermekeknél is előfordulhatnak, akik már folyékonyan olvasnak. Ilyen esetekben is sokat segít az „artikulációs sugó”. Vegyük például a **b-d** tévesztést, mely talán a leggyakoribb. A célzott gyakorlóanyagok olvasásánál, „d” ejtésére a „dobol a szád”, míg a „b” ejtésére a „robban a szád” varázsszavakkal tudjuk rávezetni a gyermekeket.

A magánhangzók felismerésében is kialakulhatnak makacs tévesztések. Ilyenkor a szájállás tudatosítása jelenti a segítséget. Például, az **o-u** keverése esetén a „csodálkozós” és „puszis”, míg az **ö-ü** tévesztésénél a „kör” és „csücsörít” hívószavakkal érhetünk célt.

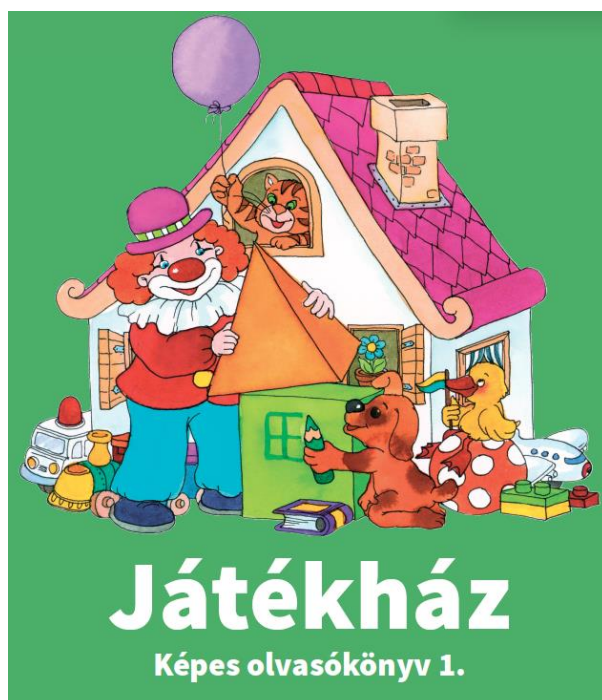
A Játékház tankönyvcsalád a betűk, a szótagok, és a „bukfences” szótagok, valamint a szótípusok jól átgondolt, kötött sorrendjének betartását leszámítva, a pedagógusoknak rengeteg szabadságot ad, a gyermekeknek pedig lehetőséget arra, hogy képességeiknek megfelelő, egyéni tempóban haladhassanak a betűtanulás útján.

Az általunk bemutatott megoldások csak javaslatok. Reméljük, ezeket tovább gondolva, az adott gyermekek egyedi sajátosságainak figyelembe vételével, sok új ötlet születik a Meixner Ildikó féle olvasástanítási módszer kreatív alkalmazására.

A szerzők:

Csuka Veronika - Kiss Csilla - Farkas Brigitta - Szili Ágnes - Szakácsné Kupeczki Éva

a Zuglói Benedek Elek Óvoda, Általános Iskola és EGYMI gyógypedagógusai

A 33 darab artikulációs táblázat, és a 40 darab betűkép nyomtatás után felvágható, kártyaként használható.

a

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Nagyra kerekíted az ajkad,
a nyelved lent van,
hegyét kissé hátra húzod.
Morog a torkod.

Kapu a szád.

i

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Az ajkad nagyon széthúzod,
a nyelved fent van,
hegye hozzáér az alsó fogsorodhoz.
Morog a torkod.

Vidám a szád.

ó

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Kerekíted az ajkad,
a nyelved középen van,
hegyét kissé hátra húzod.
Morog a torkod.

Csodálkozik a szád.

m

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
Összeszorítod enyhén a szád,
a langyos érzetű levegő az orrodon jön ki.
Morog a torkod és az orrod is.

Morog a maci.

s

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
Felső fogorod mögé
kunkorítod a nyelved.
Meleg levegő süvít ki a kerek szádon.
Nem morog a torkod.

Süvít a szád.

t

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
Nyelved fent van,
és lepattan a felső fogorod mögül.
Nem morog a torkod.

Pattan a nyelved.

v

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
Összeérinted a felső fogorod
az alsó ajkaddal, a köztük levő kis résen
kisurran a levegő.
Morog a torkod.

Vakkant a szád.

e

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Az ajkad széthúzod, a nyelved lent van,
hegye hozzáér az alsó fogorodhoz.
Morog a torkod.

Nevet a szád.

I

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
Lapos nyelved hegyét felkunkorítod
a felső fogsorod mögé, onnan erősen
lecsapódik, a levegő a nyelved
két oldalán keletkező résen áramlik ki.
Morog a torkod.

Felkunkorodik a nyelved.

ú

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Szűkre kerekíted az ajkad,
a nyelved fent van,
hegyét kissé hátra húzod.
Morog a torkod.

Pusztit dob a szád.

p

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A két szorosan zárt ajkad
erősen felpattan.
Nem morog a torkod.

Pattan a szád.

c

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved hegye az alsó fogsor mögött
támaszkodik, a háta feldomborodik, és
hozzáér a szápadlásodhoz, a középén
keletkező kis résen kitódul a levegő.
Nem morog a torkod. Mosolygós a szád.

Cincog a szád.

k

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik** a torkodban.
A nyelved hegye az alsó fogsor mögött
támaszkodik, a háta feldomborodik,
és hozzáér a szápadlásodhoz,
majd onnan lepattan.
Nem morog a torkod.

Kapar a torkod.

á

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Óriásira kerekíted az ajkad,
a nyelved lent van,
hegyét kissé hátra húzod.
Morog a torkod.

Ásít a szád.

f

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
Összeérinted a felső fogsorod
az alsó ajkaddal, a köztük levő kis résen
határozottabban kifújod a levegőt.
Nem morog a torkod.

Fúj a szád.

h

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A szád kissé nyitva, a nyelved lent pihen,
hangtalanul leheled ki a levegőt
a hangszalagok között.
Nem morog a torkod.

Lehel a szád.

z

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved hegye az alsó fogsor mögött
támaszkodik, lazán zárt a fogsorod,
a középén keletkező résen
kitódul a levegő.

Morog a torkod. Mosolygós a szád.

Zümmög a szád.

ö
ő

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Kerekítet az ajkad,
nyelved középén van,
hozzáér a hegye az alsó fogsorodhoz.

Morog a torkod.

Kör a szád.

d

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved fent van,
és lepattan a felső fogsorod mögül.

Morog a torkod.

Dobol a nyelved.

j

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved hegye az alsó fogsor mögött
támaszkodik, a háta feldomborodik,
és hozzáér a szájpadlásodhoz, a középén
keletkező kis résen kisurran a levegő.

Morog a torkod.

Jajgat a szád.

é

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Az ajkad szélesre húzod,
a nyelved lent van,
hegye hozzáér az alsó fogsorodhoz.
Morog a torkod.

Béka a szád.

n

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A felső fogsorod mögé nyomod
a nyelved,
a levegő az orrodon jön ki.
Morog a torkod és az orrod is.

Nínó!

SZ

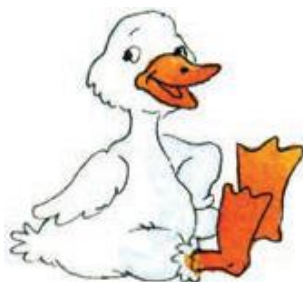
Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved hegye az alsó fogsor mögött
támaszkodik, lazán zárt a fogsorod,
a középén keletkező résen
kiszökik a hűvös levegő.
Nem morog a torkod. Mosolygós a szád.

Sziszeg a szád.

g

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved hegye az alsó fogsor mögött
támaszkodik, a háta feldomborodik,
és hozzáér a szájpadrásodhoz,
majd onnan lepattan.
Morog a torkod.

Gágog a szád.

r

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved hegyét
a felső fogaid mögötti részhez érinted,
és jól megpörgeted.
Morog a torkod.

Pörög a nyelved.

ü
ű

Ha kiejted a hangját,
nincs akadály a levegő útjában.
Az ajkad kicsire kerekíted,
a nyelved fent van,
hegye hozzáér az alsó fogsorodhoz.
Morog a torkod.

Csücsörít a szád.

b

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A két ajkad összeér
és felpattan.
Morog a torkod.

Bumm! Robban a szád.

gy

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved lent van az alsó fogsor mögött,
háta gyengén a szájpadláshoz nyomódik,
és hintázik egyet.
Morog a torkod.

Gyí, paci!

CS

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
Felső fogsorod mögé kunkorítod
a nyelved. Egy pillanatra elzárod
a levegő útját, azzal, hogy
a szápadlásodhoz nyomod a nyelved.
Kerekíted a szád. **Nem morog** a torkod.

Csattan a nyelved.

ny

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved lent van az alsó fogsor mögött,
háta szélesen a szápadláshoz nyomódik,
és hintázik egyet.
A levegő az orrodon jön ki.
Morog a torkod és az orrod is.

Nyávog a szád.

ZS

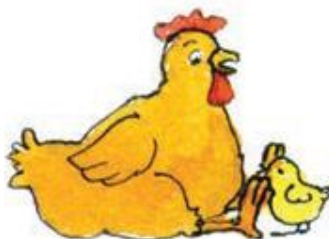
Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
Felső fogsor mögé kunkorítod a nyelved,
a nyelv hátán, középen rés keletkezik,
kerekíted a szád.
Morog a torkod.

Zsupsz!

ty

Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved lent van az alsó fogsor mögött,
háta erősen a szápadláshoz nyomódik,
és hintázik egyet.
Nem morog a torkod.

Kotyog a szád.

ly

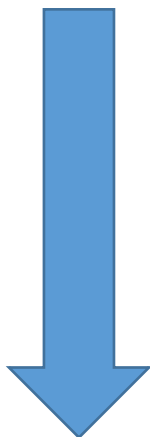
Ha kiejted a hangját,
a levegő **akadályba ütközik**.
A nyelved hegye az alsó fogsor mögött
támaszkodik, a háta feldomborodik,
és hozzáér a szájpadlásodhoz, a középén
keletkező kis résen kisurran a levegő.
Morog a torkod.

Lyukas.

Az üresen hagyott lap után következnek a gyermekek számára készített betűkártyák.

a

👉 Kapu a szád. 👈

e

👉 Nevet a szád. 👈

ö
ő

👉 Kör a szád. 👈

i

👉 Vidám a szád. 👈

ú

👉 Pusztit dob a szád. 👈

é

👉 Béka a szád. 👈

ó

👉 Csodálkozik a szád. 👈

á

👉 Ásít a szád. 👈

ü
ű

👉 Csücsörít a szád. 👈

í

😊 Vidám a szád. 😊

ö

😊 Kör a szád. 😊

ű

😊 Csücsörít a szád. 😊

o

😊 Csodálkozik a szád. 😊

ó

😊 Kör a szád. 😊

m

😊 Morog a maci. 😊

u

😊 Puszit dob a szád. 😊

ü

😊 Csücsörít a szád. 😊

s

😊 Süvít a szád. 😊

t

🧑 Pattan a nyelved. 🧑

p

🧑 Pattan a szád. 🧑

f

🧑 Fúj a szád. 🧑

v

🧑 Vakkant a szád. 🧑

c

🧑 Cincog a szád. 🧑

h

🧑 Lehel a szád. 🧑

l

🧑 Felkunkorodik a nyelved. 🧑

k

🧑 Kapar a torkod. 🧑

z

🧑 Zümmög a szád. 🧑

d

👉 Dobol a nyelved. 👈

sz

👉 Sziszeg a szád. 👈

b

👉 Robban a szád. 👈

j

👉 Jajgat a szád. 👈

g

👉 Gágog a szád. 👈

gy

👉 Gyí, paci! 👈

n

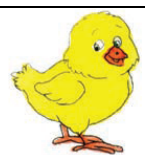
👉 Nínó! 👈

r

👉 Pörög a nyelved. 👈

cs

👉 Csattan a nyelved. 👈

ny

👉 Nyávog a szád. 👈

ly

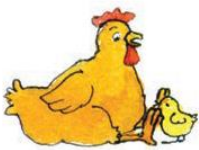
👉 Lyukas. 👈

zs

👉 Zsupsz! 👈

ty

👉 Kotyog a szád. 👈